

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a soudců JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., a JUDr. Miloslava Výborného v právní věci žalobkyně: **O. I.**, zast. JUDr. Petrem Adámkem, advokátem se sídlem Jeseniova 837/10, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 5. 2017, čj. OAM-979/ZA-ZA11-ZA10-2016, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 8. 2018, čj. 42 Az 11/2017-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně požádala dne 15. 11. 2016 o udělení mezinárodní ochrany, a to jednak z důvodu zdravotního stavu její matky žijící v ČR, která potřebuje podporu a pomoc, a jednak z důvodu ozbrojeného konfliktu na Ukrajině. Žalovaný jí v záhlaví označeným rozhodnutím mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále „zákon o azylu“) neudělil, neboť nezjistil existenci žádného ze zákonných důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany.

[2] Rozhodnutí žalovaného žalobkyně napadla u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále „krajský soud“). Poukázala především na to, že v jejím případě je dán dostatek důvodů pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14 a 14a zákona o azylu. Krajský soud žalobu výše specifikovaným rozsudkem zamítl. Předně konstatoval, že správní uvážení žalovaného spočívající ve volbě neudělení humanitárního azylu nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem. Současně dospěl k závěru, že žalovaný nepochybil, neboť žalobkyně v průběhu správního řízení neuvedla žádné okolnosti, které svědčily udělení doplňkové ochrany. K případné legalizaci pobytu žalobkyně na území ČR pak dodal, že poskytnutí azylu je specifickým důvodem pro povolení k pobytu a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců. Žalobkyně ve správním řízení sama uvedla, že měla snahu zajistit si povolení k pobytu, avšak neúspěšně. Navíc o azyl je nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost. Žalobkyně žádost podala téměř až po roce a půl svého pobytu na území ČR, což svědčí o účelovosti žádosti.

[3] Proti shora označenému rozsudku krajského soudu žalobkyně (dále „stěžovatelka“) brojí kasační stížností. Krajský soud jednostranně vycházel z vyjádření žalovaného a převzal důkazy, o které své rozhodnutí žalovaný opřel. Ani žalovaný, ani krajský soud tyto důkazy neposuzoval objektivně, a to jak v rozsahu bezpečnostní situace na Ukrajině, tak v rozsahu žalobkyniny

rodinné situace. Takzvaný jazykový zákon na Ukrajině porušuje lidská práva ruskojazyčných občanů, neboť je jim zakázáno používat mateřský jazyk, a jsou naopak nuceni používat jazyk, kterému mnohdy nerozumí. Konflikt na Ukrajině je vnitrostátním ozbrojeným konfliktem bez ruské agrese, který způsobuje utrpení a psychický stres obyvatel nejen území Doněcka a Luhanska, ale i sousedících regionů. V Záporožské oblasti, kde má stěžovatelka ukrajinský pobyt, je přitom koncentrován chemický průmysl a stěžovatelka se obává, že v případě rozšíření konfliktu může dojít k rozsáhlým haváriím způsobujícím úmrtí anebo poškození zdraví u velkého množství lidí. Armáda Ukrajiny je navíc ideologicky vedena ve směru ukrajinské povstalecké armády, která podporovala německé jednotky, a poté spolupracovala s rudou armádou, v čemž stěžovatelka vidí své ohrožení, neboť obyvatelé východních a jižních regionů byli za 2. světové války pronásledováni. Stěžovatelka dále uvádí, že žádost o mezinárodní ochranu podala poté, co nezískala pobytové oprávnění a bylo jí doporučeno, aby se vrátila na Ukrajinu a opětovnou žádost podala tam. Na Ukrajinu se vrátit nechtěla, protože se návratu bála, a také proto, že se domnívá, že by kvůli mafiím kontrolujícím zastupitelské úřady nebyla schopna na českém zastupitelském úřadě žádost podat. V ČR chtěla získat práci, ale správní orgán jí neudělil zaměstnaneckou kartu. Rodinné zázemí stěžovatelky je zcela v ČR. Na Ukrajině žila s dcerou. Manžel odjel do země svého původu (Ázerbájdžán), jakmile na Ukrajině začaly národnostní problémy. V rodině hovořili pouze rusky. Dcera dospěla a dostudovala a raději odjela za otcem do Ázerbájdžánu. Matka i sestra stěžovatelky mají české občanství a žijí v ČR. Stěžovatelka současně upozornila na to, že krajský soud si neopatřil jiné zprávy, jak stěžovatelka upozorňovala, které by objektivně zobrazily celou situaci na Ukrajině.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval na svém rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany i na tom, že se dostatečně a přezkoumatelným způsobem zabýval všemi důvody sdělenými stěžovatelkou. K námitce, že krajský soud nedostatečně vyhodnotil stěžovatelčiny námitky, žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2016, čj. 5 Azs 168/2015-36, podle něhož nepřezkoumatelnost rozsudku nezpůsobuje, pokud krajský soud souhlasně aprobejuje závěry žalovaného správního orgánu a ztotožní se s jeho postupem. Dále žalovaný odkázal na své vyjádření k žalobě a navrhl, aby Nejvyšší správní soud stěžovatelčinu kasační stížnost zamítl, pokud ji neodmítne pro nepřipustnost.

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas a stěžovatelka je řádně zastoupena advokátem dle § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Kasační stížnost je přípustná, neboť se jí stěžovatelka domáhá zrušení pravomocného rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví a není dán žádný z důvodů nepřipustnosti dle § 104 s. ř. s.

[6] Následně Nejvyšší správní soud přistoupil ke zkoumání přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tj. zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy,

pokračování

pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[7] Nejvyšší správní soud v projednávané věci přesah vlastních zájmů stěžovatelky neshledal a dospěl k závěru o nepřijatelnosti kasační stížnosti.

[8] Namítá-li stěžovatelka, že krajský soud vycházel z týchž jednostranných důkazů jako žalovaný a neobstaral si důkazy objektivní, zde Nejvyšší správní neshledal zásadní pochybení ze strany krajského soudu ve smyslu výše citované judikatury týkající se přijatelnosti kasační stížnosti. Sama stěžovatelka v žalobě uvedla, že souhlasí se závěry žalovaného, podle nichž nesplňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12, § 13 a § 14b zákona o azylu. Nerozporuje tedy, že nebyla pronásledována z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Pokud tak pro svůj původ anebo užívání ruského jazyka nikdy nebyla přímo pronásledována [sama uvedla, že podmínky (mimo jiné) § 12 písm. b) zákona o azylu nesplňuje, tudíž se popsání pronásledování zjevně ani neobává], nebyl důvod, aby se touto otázkou krajský soud dále zabýval. Naopak je třeba v této souvislosti připomenout, že otázkami významnými i pro danou věc se zdejší soud již opakovaně zabýval, a to právě i ve vztahu k (neudělení) doplňkové ochrany, jíž se týkala podaná žaloba. V rozsudku ze dne 13. 3. 2009, čj. 5 Azs 28/2008-68, mimo jiné uvedl, že *„v případě konfliktu nemajícího charakter totálního konfliktu musí žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on.“* V usnesení ze dne 15. 1. 2015, čj. 7 Azs 265/2014-17, se pak zdejší soud přímo k situaci na Ukrajině vyjádřil tak, že *„na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“* K tomu lze dodat, že stěžovatelka uvedla jako místo svého pobytu město Záporoží v Záporožské oblasti, která se nachází v jihovýchodní oblasti Ukrajiny, kde ozbrojený konflikt přímo neprobíhá.

[9] Pokud jde o obavu stěžovatelky z průmyslové anebo přírodní havárie v případě rozšíření konfliktu, zde je třeba poukázat na již existující judikaturu, podle níž ekologická katastrofa sama o sobě nepředstavuje důvod pro přiznání azylu (viz rozsudek ze dne 25. 2. 2004, čj. 5 Azs 38/2003-58, č. 591/2005 Sb. NSS). Tím spíše uvedené platí i ve vztahu k pouhé obavě z možnosti vzniku ekologické katastrofy.

[10] Krajský soud se odpovídajícím způsobem zabýval i otázkou neudělení humanitárního azylu. Zde lze poukázat na to, že Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 19. 7. 2004, čj. 5 Azs 105/2004-72 (č. 375/2004 Sb. NSS), zdůraznil, že § 14 zákona o azylu kombinuje neurčitý právní pojem („případ zvláštního zřetele hodný“) a prostor pro správní uvážení žalovaného („lze udělit humanitární azyl“). Rozhodnutí žalovaného se pak zakládá na jejich vzájemné kombinaci. Na přiznání humanitárního azylu tedy není právní nárok a soudní přezkum v této otázce směřuje pouze vůči tomu, zdali je rozhodnutí žalovaného zákonné a zdali neobsahuje prvky libovůle. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je zřejmé, že zohlednil jak situaci panující v zemi původu stěžovatelky, tak i její osobní a rodinnou situaci. Jde-li pak o udělení azylu podle § 13 a § 14b zákona o azylu za účelem sloučení s rodinným příslušníkem, sama stěžovatelka v žalobě nezpochybnila, že jí z tohoto důvodu nepřísluší, neboť nemá v ČR žádného rodinného příslušníka, kterému by byla mezinárodní ochrana přiznána.

[11] Matka a sestra stěžovatelky mají české občanství, což stěžovatelce umožňuje požádat o pobytové oprávnění za účelem sloučení rodiny podle režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Stěžovatelka navíc sama v kasační stížnosti (jakožto již dříve v řízení) uvedla, že žádost o mezinárodní ochranu podala poté, co nezískala jiné pobytové oprávnění. K významu podání žádosti o mezinárodní ochranu pro pobytové oprávnění žadatele na území ČR pak nezbývá, než připomenout, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podaná za účelem legalizace pobytu na území podle konstantní judikatury zdejšího soudu nepředstavuje dostatečný důvod pro její udělení (srov. např. rozsudek ze dne 30. 6. 2004, čj. 7 Azs 138/2004-44, č. 397/2004 Sb. NSS).

[12] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného došel k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že soud kasační stížnost odmítl, nepřísluší náhrada nákladů řízení žádnému z účastníků.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 16. ledna 2019

JUDr. Petr Mikeš, Ph.D.
předseda senátu